

‘Vathis sq. 2’ ‘Πλατεία Βάθης 2’

Galerie Argo, Nicosia, Cyprus 2002

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, 16/11/2002 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Γράφει η Ντίνα Παμπαλλή Δημοσιογράφος

Μια αίσθηση μοναξιάς, ένας ασυνήθιστος ερωτισμός

Ευρηματικότητα και ευαισθησία, αισθησιασμός και πολυμορφία, ειλικρίνεια και καταλυτικό χιούμορ χαρακτηριστικά του ανθρώπου και καλλιτέχνη Βασίλη Καρακατσάνη, που για όγδοη φορά παρουσιάζει τη δουλειά του στην Κύπρο. Αφού, όπως ο ίδιος θα πει, το θεωρεί αυτονόητο όπως παρουσιάζει τη δουλειά στην Αθήνα μετά να την παρουσιάσει στην Κύπρο. Την τελευταία του δουλειά, με τον τίτλο «Πλατεία Βάθης», την εκθέτει τώρα στην γκαλερί Αργώ στη Λευκωσία.

Παλιά σπίτια και αντικείμενα με έντονα τα σημάδια της φθοράς και φιγούρες που δείχνουν απόμακρες και ξεκομμένες από τον περίγυρο και τη βουή του κόσμου. Κι όπως γράφτηκε «ένα σκηνικό αλλόκοτο κι όμως τόσο κοντινό, οικείο μα τόσο ξένο. Η ατμόσφαιρα δεν προσφέρεται για ρομαντικές αναπολήσεις και γραφικά πισωγυρίσματα».

Προσπαθώντας να βρει απαντήσεις σε πολλά αναπάντητα ερωτήματα, αποφασίζει συνειδητά ν' αλλάξει το ζωγραφικό του κώδικα, τολμώντας να ομολογήσει πως θέλησε να κάνει ένα νοικοκύρεμα όχι των γνώσεων, ούτε του ταλέντου του και των δυνατοτήτων του, όλου αυτού του δρόμου που ακολουθούσε εδώ και είκοσι χρόνια στη ζωγραφική. Ο οποίος, πέραν των θετικών, είδε σιγά-σιγά να εμπεριέχει και παγίδες κι αρνητικά στοιχεία, συνειδητοποιώντας πως το όλο πράγμα άρχισε από ζωγραφική να γίνεται lifestyle κι εφόσον είχε τη δυνατότητα να το σταματήσει, το έκανε. Θέλησε να ξαναβρεί τα χρώματά του, το λόγο ύπαρξης της πινελιάς, την ανάγκη του να ζωγραφίσει απλά καθημερινά πράγματα. Μετά από τα «θεατρικά» πρόσωπα και αντικείμενα, ρούχα και τσάντες, λουλούδια, σημαίες, χαλιά και «πάρτι», συνέχεια όλα της εικαστικής του έρευνας, του καμβά και του τελάρου.

Με τα παλιά του σπίτια, ξαναγυρίζοντας στην απλή ζωγραφική φόρμα αλλά επιμένοντας στις έντονες χρωματικές επιλογές. Κουβαλώντας τις συγκεκριμένες καταβολές κι επιρροές, άρα και τη συγκεκριμένη αισθητική, ξεκίνησε έτσι απλά, όπως έχει την ικανότητα να τα παρουσιάζει όλα, από τη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας και της Βαρκελώνης. Παράλληλα, πήρε πτυχίο Σκηνογραφίας, την οποία θεωρεί ένα πολύ γλυκό πράγμα, βοηθώντας τον να σκηνογραφήει τον καθημερινό τρόπο ζωής. Σπούδασε και την τέχνη του βιβλίου και με υποτροφία του Συμβουλίου της Ευρώπης παρακολούθησε στη Βενετία συντήρηση αρχιτεκτονικών μνημείων. Με πληθώρα εκθέσεων ατομικών κι ομαδικών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, το επόμενο βήμα είναι μια σειρά έργων που λέγεται «Επιτοίχια». Φθαρμένοι, που μπορεί να αφορούν την Αθήνα, τη Στοκχόλμη, το Κάιρο ή την Λευκωσία.

Τοίχοι παράξενοι, μ' ένα χρωματισμό πολύ ουδέτερο. Η χρωματική ένταση υπάρχει όπως θα μας πει: «στην αντιπαράθεση του τοίχου με κάποιο αντικείμενο χρηστικό, κάποια κομμάτια ξύλα κ.λπ.»

Τον Βασίλη Καρακατσάνη τον συναντήσαμε στην γκαλερί Αργώ και κουβεντιάσαμε μαζί του.

-Ποια η ανάγκη γι' αυτή την τελευταία σας δουλειά;

Αυτή η δουλειά ξεκίνησε πριν από τρία σχεδόν χρόνια, όταν κάποια στιγμή ένιωσα την ανάγκη να κλειστώ λίγο περισσότερο στο εργαστήριό μου και να ξαναψάξω πράγματα της αφετηρίας, αυτού που λέμε ζωγραφική.

-Αποτέλεσμα αναζήτησης καινούργιων ερωτημάτων;

Ναι, ακριβώς. Όχι γιατί βρέθηκα σε αδιέξοδο, αλλά βρέθηκα σε αναπάντητα καινούργια ερωτήματα με τον παλαιότερο τρόπο που αντιμετώπιζα τη ζωγραφική. Ερωτήματα που είμαι σίγουρος ότι θα απαντηθούν με το χρόνο και θα καλύψουν πιθανές ανασφάλειες, που ένιωσα εκείνη την περίοδο και δεν μπορώ να σου κρύψω την ανασφάλεια της ευκολίας που παρουσιαζόταν σε κάποια πράγματα που έκανα. Βλέποντας τον ίδιο μου τον εαυτό να μαστιγείται με κάποιους κώδικες ζωγραφικούς, που ναι μεν εξυπηρετούσαν τ' όνομα που είχα κάνει μέχρι τότε, ένιωθα, ωστόσο, ότι κάτι δεν πήγαινε καλά. Ένα είδος ανασυγκρότησης. Δεν σημαίνει ότι αναθεωρώ τίποτα, ότι ανακάλυψα τίποτα διαφορετικό. Είναι συνέχεια της προηγούμενης μου εικαστικής έρευνας, το βλέπω να υπάρχει μέσα στη θεματολογία και στον τρόπο γραφής που υπάρχει σήμερα σ' αυτή τη δουλειά.

-Η θεματολογία σηματοδοτεί κάτι;

Η θεματολογία είναι η αφορμή, δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι αφορμή για να μπορέσεις να βγάλεις κάποια πράγματα. Είναι ασυνείδητες λειτουργίες. Ζω σ' αυτή την περιοχή, στην Πλατεία Βάθης, όπως είναι κι ο τίτλος της έκθεσης, σ' ένα σπίτι με χαρακτήρα, του 1935, το οποίο όταν το πρωτοπήρα είχε αυτή τη μορφή. Σήμερα, φυσικά, έχει εντελώς διαφορετική, αλλά καταγράφηκε στο μυαλό μου. Ζώντας, λοιπόν, σ' αυτή την περιοχή εκ των πραγμάτων είδα τ' άλλα σπίτια, τους άλλους χώρους και τους είδα, όχι τόσο μπαίνοντας επισήμως στα σπίτια αυτά, αλλά κρυφοκοιτάζοντας αστραπιαία μέσα από γρίλιες, από μισάνοιχτες πόρτες, από μισοκατεστραμμένα, ακατοίκητα σπίτια, τα οποία το βράδυ τα κατοικούν «περιθωριακοί» τύποι. Όλη αυτή η τριβή τα τελευταία δέκα χρόνια μου ξύπνησε αναμνήσεις όχι προσωπικές, γιατί δεν έχω μεγαλώσει σε τέτοιο χώρο, δεν είχα τέτοια ερεθίσματα, αλλά όλη την παλιά παράδοση, που έτσι κι αλλιώς την κουβαλάμε όλοι. Έτσι ήταν κι είναι πολλές περιοχές της Αθήνας, κάτω από την Ακρόπολη, τα Πετράλωνα, του Ψυρρή, το Θησείο, και τα βλέπουμε σ' όλες σχεδόν τις παλιές ελληνικές ταινίες. Όλα αυτά βγήκανε κάποια στιγμή, όχι με τη διάθεση να τα αναπαραστήσω, απόδειξη πως όλα όσα υπάρχουν στα έργα δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα. Έφτιαξα τους δικούς μου χώρους, έτσι όπως θα ήθελα να είναι.

-Του Ψυρρή βέβαια, όπως και το Θησείο και άλλοι χώροι αναπτύσσονται, παίρνοντας μια τελείως διαφορετική όψη. Πόσο σας ικανοποιεί αυτή η διαφοροποίηση, από χώροι κατοικίας να μετατρέπονται σε χώρους διασκέδασης;

Με ικανοποιεί και μ' ευχαριστεί πάντα το να εξελίσσονται οι χώροι και τα κτήρια, φυσικά, περισσότερο απ' όλα να εξελίσσονται οι άνθρωποι. Το ζητούμενο είναι, πώς εξελίσσονται; Τι σκοπούς εξυπηρετούν και ποιο λόγο ύπαρξης έχει αυτού του είδους η εξέλιξη;

-Αυτή την εποχή παρουσιάζονται στην Αθήνα δύο σημαντικές εκθέσεις Ισπανών ζωγράφων, πώς θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε την ελληνική τέχνη απέναντι στην ισπανική;

Μου θέτεις ένα ερώτημα, με συγκεκριμένη χώρα με την οποία έχω ειδική σχέση. Γιατί υπάρχει οικογενειακή καταγωγή από την πλευρά του πατέρα μου, η γιαγιά μου ήταν Ισπανίδα από τη Βαρκελώνη. Έκανα μεταπτυχιακά στη Βαρκελώνη. Συνεργάζομαι με γκαλερί της Ισπανίας, μιλάω τα ισπανικά. Ο ένας από τους ζωγράφους που εκθέτει στην Εθνική Πινακοθήκη ήταν συμφοιτητής μου και πολύ καλός φίλος, ο Μιγκέλ Μπαρθελό. Η Ισπανία, λοιπόν, κι οποιαδήποτε Ισπανία έχει δώσει δυνατότητες σε νέους ανθρώπους να παρουσιάσουν ουσιαστικότερα τη δουλειά τους, όχι μόνο στο πλαίσιο τού το να κυνηγάς την γκαλερί και του να κυνηγάς το δημοσιογράφο, αλλά οι φορείς οι κρατικοί και οι εταιρείες οι ιδιωτικές έχουν αγκαλιάσει εδώ και πάρα πολλά χρόνια τούς καλλιτέχνες και τη δουλειά τους. Αυτό που τώρα ξεκινάει στην Ελλάδα, μ' αποτέλεσμα να έχουμε πλέον ανθρώπους της ηλικίας μου, στα 45 τους χρόνια που να έχουν παγκόσμια παρουσία. Κι έχουμε κι εδώ πολύ καλές δουλειές, αλλά μόνοι μας κάνουμε ότι κάνουμε. Μια χώρα τολμά να παρουσιάσει το μεγαλύτερο της καλλιτέχνη, τον Πικάσο, βάζοντας δίπλα του ανθρώπους της νεότερης γενιάς που είναι καταξιωμένοι στη χώρα τους. Όχι γιατί κυνηγούσαν απλώς μόνοι την καταξίωση αλλά γιατί βοηθηθήκανε από τους φιλότεχνους και από τον κόσμο αυτό που λέγεται, κόσμος της τέχνης. Δεν μπορούμε, λοιπόν, να συγκρίνουμε μια χώρα, όπως την Ισπανία, μια χώρα με παράδοση, που η Ελλάδα δεν την έχει. Είμαι αισιόδοξος, βλέπουμε καλές δουλειές από νέους ανθρώπους, υπάρχουν φιλότεχνοι, υπάρχουν καλές προθέσεις, δεν έχει οργανωθεί ακόμη όλο αυτό το υλικό.

-Πώς μπορεί να οργανωθεί;

Με σοβαρότερη αντιμετώπιση, δηλαδή σοβαρό λόγο ύπαρξης εκθέσεων, λόγο ύπαρξης εκδόσεων, ύπαρξης γκαλερί. Στο τέλος-τέλος σοβαρότερο λόγο ύπαρξης των καλλιτεχνών, αυτό το ξεκαθάρισμα που η ίδια η κοινωνία θα το κάνει. Θα τα φέρει η ζωή έτσι, γι' αυτό είμαι αισιόδοξος.

Οι καλές δουλειές δεν χάνονται ποτέ, κι αν τα παγκόσμια πράγματα δεν εξελιχθούν καλά, θα τα αντιμετωπίσουμε πάλι με την τέχνη.

* (Η έκθεση θα είναι ανοιχτή μέχρι τις 23/11)